ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԸԹԼՈՒԸ
Մէջիտիյէ 20 ղրուշտան
ՊԱՏԱՐԱԳՈՎ ԵԶԻՆ
Պիր սէզոնիք . . . 200 ղր.
Ալթը այլըգ . . . 100 »
Իչ այլըգ . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԱԹ ԵԶԻՆ,
Բոլթա իվէ իրսալ օյունճաղլար իչիւն
Պիր սէզոնիք . . . 230 ղր.
Ալթը այլըգ . . . 120 »
Իչ այլըգ . . . 60 »
Մէջիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՍԱՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ՊՈԼԻԹԻԳԻՈՒ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵՒ ՎԱՄԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼՈՒԸ
Պէհէր տողերը իչիւն
1 սի 2 վէ 3 իկնի սանթիմ 5 ղր.
Գիւնեաւ սանթիմէ . . . 2 »
ԻԽՕՍԱՐ. Պանգա. Շիրքէթ մի ումուրու սարրահիյէ ալար.
2 մէ 3 կէնէ սանթիմէրու 6 ղր.
Գիւնեաւ սանթիմէ . . . 4 »
Հիրաաէ միւտուէթ իչիւն իրանա այրը բազարլըգ օրուր:
Մէվատար նահիսայա տայիր պէնտէր մէճմանէն գապուլ օրունմայան էվրաղ, իսոէ օրունմայանաղ:
Մէջիտիյէ 1 ղրուշ

Իսարէխանէյի մէջ մանթալասը, Սթամպօլոյ Պապը Սալի ճաամէսինէ էակի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինէ նուէրօ 8 տէ տիր: — Ղապէթանրն ումուրու իտարէ վէ թանրիրիյէսինէ այիա քեանֆէյի մէվլատ հագգընուա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվելէկեանա միւրաճաաթ օրունաճաղր կիպի, քեանֆէյի մէքեաթիպկն տախի անրն ճամրնա կէօճատերիմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՒԱԳԱՆԷ 5 ՄԱՐՏ

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Քէպէթին պու հաֆթա մալէտէ իթթիսաղ իթմայի թէտպիր ումուման զինէրլիրի մէշղուլ իթմէքտէ օլաբ, զեյատէտի իլէ թէէսիրի կէօրիւմէքտէ տիր:

Պիր կէշէն կիւն պու պապտէ եաղարըմը միւլահազատա տախի պէեան իմմիշ իտիր քի, պունուն էհալիյէ բէք չօղ դիյա նը օյանաղ տը: Անճաղ խաղինէճէ տէ պուտան պաչգա իմթիխաղ օրունճաղ թէրպիր պուլունմամաճաղընան, տէ մէջիտ պու պապտէ մատաղուր կէօրմիշ, վէ պու թէտպիրէ զարուրի պիր թէտպիր նաղարը իլէ պագմը իտիր:

Խոգա էհալինին պունտան թէրէթթիւլ իտալճէք զարար ուդիյնը բէք չօղ տուր:

Մարիմ տիր քի, իբի իւշ սէնէ սիրէն մուհարէպէլէր զէմանընտա ալթուն վէ կիւմիւշ մէսքիւբէաթ տէվլէթ թարաֆընտան թօրանըլարագ էպլիհա վէ միւհիմթը հարպկյէ իչիւն տիշարբյա կիթպկյէ տէն, էհալինին վէ իստասսի իլէ Ամատօլու թարաֆլարը խաղրընի էլէրինտէ եալընը մէթալիք իլէ պագմը իտի:

Մուախարէն գայմէ վէ պաղը պիր պիրինի միւթեագբպ պաթթալ օլուճա, էհալի բէք չօղ միւթեարրուր օլուպ, եալընը էլէրինտէ գայան մէթալիք իլէ թէսէլլի պուլունմաչար իտի: Հէր պիր մուամէլէլէրինի պու ադ-տէ իլէ ֆարա իթտիրլէրի կիպի, հիւքիմէթէ վիրտիրլէրի վէրկիլերի տէ պու ադէշ իլէ վէրիպ, քէնտիլէրինին նաղարընտա ադշ տիմէք մէթալիք տիմէք օլուպ, պաղա մէսքիւբէաթ էլէրինէ տիւշմէքտէ իտի:

Պու հայտէ մէթալիք շիմտիյէ գառար մերի օյան ֆիյաթընին նրսքինա իհինճէ, խայգ էլէրին-տէ պուլունան ադշէլէրինին նրսքը մրգտարընտա միւթեզարբուր օրմուշ օրոյր:

Գայմէ վէ պագրրտան կէօրիւլէն գլյան վէ մուհարէպէլէրտէն իլերի կէլէն խասարաթա պու սէնէքի գրթլըզընն իճապ իթտիրտիյի զարուրէթ իւզերինէ մէթալիքտէն տախի կէօրիւլէն պու զիյան է. հարինին պիսպիւթիւն պէլինի պիւքէճէյինտէ շիւպհէ եօգ տը:

Անճաղ հիւքիւմէթճէ պունտան պաղգա չարէ օրմատը կիպի, զաթէն մէթալիք տէ եիւղ արմ. մրա գառար չը գրպ եավաշ եավաշ Մարիյէնին գարարլաշարբրը. զը տերճէճ յի պուլմագտա իտի: Պունուն իչիւն հիւքիւմէթ պու գարարը վիրմէմիշ օյա իտի տախ, երնէ խալգ օ տերէճէտէ միւթեզարրուր օյանաղ վէ օնտան մատտա հիւքիւմէթին վարիտաթը տախի նրքինը նրքինա ինէճէք իտի:

Պունուն իչիւն ումում խալգճա պունտան տօյայը կէօրիւլէն զիյանա պիր գաղա վէ զիանը թապիի նաղարը իլէ պագրպ, պունտան տօյայը հիւքիւմէթի մուախէզ իթմէք իճապ իթմէզ:

Անճաղ հիւքիւմէթին պու պապտէ պիր վազիֆէսի վար տրը քի, օ տա պունտան իպրէթ ալարագ, պունտան պէօյլէ մէսքիւբէաթը պէօյլէ զիյանլար վէ պու կիպի հալլեր թէվլիտ իտէճէք սուրէթտէ պուլունտուրմամաղա տրգագթ իթմէք տիր:

Մէմուլ իտէրիզ քի, հիւքիւմէթի Սենիյէ պունտան պէօյլէ մէսքիւբէաթը ալթուն վէ կիւմիւշտէն իպարէթ պրրագարագ վէ կիւմիւշ մէսքիւբէաթը տա ալթունա նիսպէթլէ գըյմէթի ինմէյէճէք պիր հալտէ պուլունտուրարագ, պէօյլէ գըյմէթը հանգիյէսի՝ ֆիյաթը իթթիսարլիյէ. օրունտէն բէք զիյատէ օյանաղ մէսքիւբէաթ իճատը եօյունա կիթմէճէճէք տիր: Զիւնքի պէօյլէ մէսքիւբէաթ պիր չօղ վագրթ պիր թարաֆտան էհալիյի վէ պիր թարաֆտան խաղինէճէ աէվլէթի ըզրար իթտիքտէն սօնրա, նիհայէթ օրթայրդատան գայգարիքէն տէ ումումը պէօյլէ պիր գիյանա միւպթէլա իտէր:

Կէշէն կիւնքի նիւսխէմիզտէ ախիրէն մէճլիսը վիւքէանրն մէսքիւբէաթ հագգընտա վէրտիյի զարարը 8ինճի մատաէսինէ եանի հէր քիմին եէտնտէ մէթաիր պուլունուպատ, տէյնէ մուգատպկ օյնայրագ Մարկէ խագնէճէնտէ կէօթիւրէճէք օլար իսէ, քէնտիսինէ ֆիյաթը մէվզու էսինին եանի պիր պէշ դուրուշլըգ մէթալիք խչիւն երիւզ վարատ սաղ ագճէ իլէ թէտիյէ օյունճաղընա վէ նրսքը տիկերի իչիւն տախի պիր սէնէտ վերիլճէճլի էտապիր օյան ֆըզրասընա իթիրաղ իտէրէք պունուն միւմքին օյանմալը պիր սէհէվէ մէսքին օյանմամալը իչիւն ինանմամալը տրը:

Պու ֆըզրա հագգընտա պաղը մահալլէրտէն պալաղըմզ մալիմանթա նաղարէն, պու մատատէ հիչ պիր սէհվ պուլունմայը, հիւքիւմէթը Սենիյէ մահդա էհալիյէ պիր ֆէտաքեարլըգ օյանագ իչիւն պու թէտպիրէ դարար վիրմիշ տիր:

Շեհալէ քի ապրիլ նիհայէթինէ գատատ հէր քիմ՝ քի խաղինէյէ մէսէլա 40 պէշլիք եախատ 200 ղր. կէօթիւրիր իսէ, պու 200 ղուրուշը նրսքը օյան 100 ղրշ. իչին սիրքէի խալիսէ պիղ խյէ-տիրքտէն սօնրա, այագը գայան եախատ չիւրիյէն 100 ղշ. իչիւն տէ տույունը զայրը մունթազա մէ սրրասընտա պիր սէնէտ գապուլ իտէճէկի անլաշըմըշ տրը:

* * *

Բէնթերսպուրկատ նիհիլիսթլէրին թատագիպ վէ թէրպկյէսինէ մէմուր օյան ժէնէրալ Լորիս Մէլիգօֆուն պու մէմուրիյէթի բէք տէ իմբէրաթօրուն արշուսու իւզրէ լեռրա իթմէյլէճլի օրատան ալընան հավատիսատն անլաշըլմագտա տրը:

Կէշէն կիւն պու զաթըն քէնտիսինէ օյունան սուլի գատտ իւզէրինէ վէլիի ահտ իլէ պիրէշկպ, իմբէրաթօրա մէշրութիյէթի գապուլ իթմէսինի թէքրիֆ իթտկյի խապէր ալընտրը կիպի, պու տէֆտա տպանի քէնտիսինին էվվելճէ թէվֆիֆ իտիլմիշօրան ատէմէրտէն պիր գաչրը հապատան չը գարմըշ վէ վէլիի ահտ իլէ պիր մուգավէլէ ագտ իթմիշ օյտուղու խապէր ալընը յօր:

Գու զաթըն թէրպկյէ իթմէյէ մէմուր օյտուղու տատմէրի պու վէճճինիլ իկթիդամ իթմէսի վէ իմբէրաթօրուն թուտուղու պիր մեսէլէքէ գարշը պուլունարագ վէլիի ահտ իլէ պիրլէշմէսի բէք զարիպ տիր:

Պունուն իլէրինէ, իմբէրաթօր եա պունուն մէլիի ահտ իլէ պէրապէր վագը օյանաղ իսթթարընը տինլէյճէճէք վէ եախատ պունուն պու մէմուրիյէթտէն ազ իտուպ, տիկէրինի թային իմմէյէ մեճպուր օյանաղ տրը:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սէֆարէթ թէրճէմանլարընտան մուրէթթէպ օյուպ, հէր տալը կիւնիւ ինկիլթերրա սէֆարէթճանէսինտէ իճթիմա իտէրէք զավանիյնի ճէտիտէի Օսմանիյէյի թահմիթը միւզաքերէյէ ալմագտա օյան գօմիսիօն սօն իճթիմալնտա ատալիյէ նիզամնամէսինին մուզաքերէսինէ խիթամ վերմիշ վէ պու նիզամնամէսին բէք չօղ պէնտէրինի թէպտիլ վէ թատատիլ իմմիշ տիր: Կէօրիւնիյորմէ մէզքուր գօ-միսիօնտէ մէճլիսի ատալարընտան մուրէթթէպ օյուպ, հէր տալը կիւնիւ մէսքիւբէաթ հագգընտա վէրտիյի զարարը 8ինճի մատաէսինէ եանի հէր քիմին եէտնտէ մէթաիր պուլունուպատ, տէյնէ մուգատպկ օյնայրագ Մարկէ խագնէճէնտէ կէօթիւրէճէք օլար իսէ, քէնտիսինէ ֆիյաթը մէվզու էսինին եանի պիր պէշ դուրուշլըգ մէթալիք խչիւն երիւզ վարատ սաղ ագճէ իլէ թէտիյէ օյունճաղընա վէ նրսքը տիկերի իչիւն տախի պիր սէնէտ վերիլճէճլի էտապիր օյան ֆըզրասընա իթիրաղ իտէրէք պունուն միւմքին օյանմալը պիր սէհվ մէսքին օյանմամալը իչիւն ինանմամալը տրը:

—Լ. Թէրէզէնին բիվայէթինէ կէօրէ մէմաք վերկիսինին զամանընա տարը մակիյէ նէզարէթի թարաֆընտան վիլայաթէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ իրսալ օյունուպ, չէօյլէ քի, 20.000 ղշ. տան գիյատ գրյմէթի օյան խանէլէրտէն պինտէ 8 այընճաղ վէ պու գրյմէթտէն ազագա տէյերի օյարագ եա ուահիպի վէ եա քիրաճը օթարմամշ օյան խանէտէն տէ գրյմէթը մուխամմէնէսի իւզերինէ պինտէ 4 վէրկի ալաղ խոլէճէքտիր:

Քեզալիք՝ տերունինտէ թիճարէթ վէ սէնայի իճրա խոլէն էմլաք իլէ ազար վերմէյէն թօրագարը գրյմէթի 20.000 ղշ. տան տուն թախմին օյունսա պիլէ, երնէ պունայրն գրյմէթը մուխամմէնէսի իւզերինէ պինտէ 8 վերկի ալաղ ու թահսիլ օյունճաղ տրը:

—Իմթիհատ քօսթասը կէշէն ճիւմա կիւնիւնտէն պէտ իլէ կաղէթա վէ սահրէ իչիւն ալագգը իճարեթ դապալ իթմէմէյէ պաշլամըշ տրը:

* * *

Բէնթերսպուրկատ նիհիլիսթլէրին թատագիպ վէ թէրպկյէսինէ մէմուր օյան ժէնէրալ Լորիս Մէլիգօֆուն պու մէմուրիյէթի բէք տէ իմբէրաթօրուն արշուսու իւզրէ լեռրա իթմէյլէճլի օրատան ալընան հավատիսատն անլաշըլմագտա տրը:

—Ցիւն Հարպկյէ վէ Խարիճիյէ վէ Թօրխանէ նաղարլարը իսէ պաղը էրբեանը հարպ զապրթանը Պապը Սէրասքէրտէ իճթիմա ի-տուպ, կուսինա մէսէլէսինէ տա-իր իթթիա սէֆիրի գօնթ Գօրթինին թէպտիլ իթտիկի Գարատաղ թէքէլիթաթընը թէտգիգ իյ-լէմշլեր, վէ մուշարէյէ յիւմ նաղարլար պու սէպէպտէն տօյա-լը տիւնքի մեճիսի խատտա պու-լունամամշլար տրը:

—Լունտամէսէլէսի իչիւն թէր-լիֆ օյունան գօմիսիօնտա Եունան մուրախխասը պուլունարարմագ ի-սէ, Օսմանլը մուրախխասը տախի պուլունտուրուլմասը իչիւն տէվ-լէթլէր թարաֆընտան օյունան ի-թիրազատը, ինկիլթէյա սէֆիրի պիր նօթա իլէ Պապը Ալիյէ թէպ-լիղ իթմիշ վէ քէնտիսինին տէ օ տէվլէթլէրէ հէմֆիքքար օյտուղու անլաշըլմըշ տրը:

—Իշտիլտիկինէ կէօրէ, Շիշլի-տէ Բուսիա մրրալարը վուրուպ էօլտիւրէն Պօնալը վէլի Մէհմէ-տին մուհաքէմէսի խուսուսի պիր Ցիվանը հարպտա ռույէթ օյունմա-ղա գաբար վերիլմիշ վէ պու տի-վանը հարպա թօրխանէ նապրը Սախպ բաչա հաղրէթլէրի բէիս վէ Հոպարթ բաչա իլէ զաթը Շա-հանէ եավէրլէրինտէն Զիթալիս բաչա վէ տիկէր պաղը ղէվաթ ա-ղա թային օյունմուշլար տրը:

—Ֆիլիպսէտ իսլամ միթէպէ-բանը՝ Ալէքօ բաչայա պիր արզու-հալ թագտիմ իտէրէք, թէլէկ-գիրտիյէ օրատա պունուն մու-միսիսի՝ քէնտի իճթիմալերինտէ Պապը Սալի թարաֆընտան պիր միւրախխաս պուլունրմասընտա իսրար իթմէքտէ, վէ մուղադ վէ անլաշըրմազ պագը պէնտէրին չերհ ու թէրադպիսի հաղզընտա իյզահաթ վիրմէքտէ տիր: Պու գօմիսիօն կէլէճէք իճթիմալերինտէ գավանիյի մէգքիւբէնին տիկէր ֆասլարընը թէտգիգ իտէճէք տիր:

—Պու քէրրէ թէչբիկ օյունան Մատուրթթ-Լեզ պիլայէթի մալիկիյի՝ Դարատ սանճաղը մութէսարրիֆը տապգ Ցրիզ բաչա հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տրը:

—Եէտինճի օրատուի Հիւմայուն սէյլար թօրճու պայը գայմա-գամը Մէհմէտ Համիտ պէյէ թէպտիլէն իչիւնճիւ բիւյիւք Մէճիտիյէ նիշանը իհսան պույրուլմուշ տրը:

—Լ. Թէրէզէնին բիվայէթինէ կէօրէ էմլաք վերկիսինին զամանը-նա տարը մակիյէ նէզարէթի թա-բաֆընտան վիլայաթէ պիր թահ-բիրաթը ումումիյէ իրսալ օյու-նուպ, չէօյլէ քի, 20.000 ղշ. տան գիյատ գրյմէթի օյան խանէլէր-տէն պինտէ 8 այընճաղ վէ պու գրյմէթտէն ազագա տէյերի օյա-լաղ եա ուահիպի վէ եա քիրաճը օթարմամշ օյան խանէտէն տէ գրյմէթը մուխամմէնէսի իւզերի-նէ պինտէ 4 վերկի ալաղ խոլէ-ճէքտիր:

Քեզալիք՝ տերունինտէ թիճա-րէթ վէ սէնայի իճրա խոլէն էմ-լաք իլէ ազար վերմէյէն թօրագ-լարը գրյմէթի 20.000 ղշ. տան տուն թախմին օյունսա պիլէ, եր-նէ պունայրն գրյմէթը մուխամ-մէնէսի իւզերինէ պինտէ 8 վեր-կի ալաղ ու թահսիլ օյունճաղ տրը:

—Իմթիհատ քօսթասը կէշէն ճիւ-մա կիւնիւնտէն պէտ իլէ կաղէ-թա վէ սահրէ իչիւն ալագգը իճ-բեթ դապալ իթմէմէյէ պաշլա-մըշ տրը:

—Մուհաճիրլիյն գօմիսիօնը բէ-խի Մաղհար բաչա Հաղրէթլէրի ադատէն թէվֆիգ էֆ. իլէ պէրա-պէր տուն Գանլրճա վէ Գէյդօղա կիտէրէք օրատա պուլունան մու-հաճիրլէրէ քէօմիւր տաղրթմըշ տրը: Պու կիւն տէ զաթը հաղրէ-թը Շեհրիյարի թարաֆընտան ին-սան պույրուլան ֆուտուլանընդմու-հաճիրլիյէ տաղրլաճաղը իշտիրա-միշ տիր:

—Տիւն Հարպկյէ վէ Խարիճիյէ վէ Թօրխանէ նաղարլարը իսէ պա-ղը էրբեանը հարպ զապրթանը Պապը Սէրասքէրտէ իճթիմա ի-տուպ, կուսինա մէսէլէսինէ տա-իր իթթիա սէֆիրի գօնթ Գօր-թինին թէպտիլ իթտիկի Գարա-տաղ թէքէլիթաթընը թէտգիգ իյ-լէմշլեր, վէ մուշարէյէ յիւմ նաղարլար պու սէպէպտէն տօյա-լը տիւնքի մեճիսի խատտա պու-լունամամշլար տրը:

—Ցիւնամէսէլէսի իչիւն թէր-լիֆ օյունան գօմիսիօնա Եունան մուրախխասը պուլունարարմագ ի-սէ, Օսմանլը մուրախխասը տախի պուլունտուրուլմասը իչիւն տէվ-լէթլէր թարաֆընտան օյունան ի-թիրազատը, ինկիլթէյա սէֆիրի պիր նօթա իլէ Պապը Ալիյէ թէպ-լիղ իթմիշ վէ քէնտիսինին տէ օ տէվլէթլէրէ հէմֆիքքար օյտուղու անլաշըլմըշ տրը:

—Իշտիլտիկինէ կէօրէ, Շիշլի-տէ Բուսիա մրրալարը վուրուպ էօլտիւրէն Պօնալը վէլի Մէհմէ-տին մուհաքէմէսի խուսուսի պիր Ցիվանը հարպտա ռույէթ օյունմա-ղա գաբար վերիլմիշ վէ պու տի-վանը հարպա թօրխանէ նապրը Սախպ բաչա հաղրէթլէրի բէիս վէ Հոպարթ բաչա իլէ զաթը Շա-հանէ եավէրլէրինտէն Զիթալիս բաչա վէ տիկէր պաղը ղէվաթ ա-ղա թային օյունմուշլար տրը:

—Ֆիլիպսէտ իսլամ միթէպէ-բանը՝ Ալէքօ բաչայա պիր արզու-հալ թագտիմ իտէրէք, թէլէկ-գիրտիյէ օրատա պունուն մու-միսիսի՝ քէնտի իճթիմալերինտէ Պապը Սալի թարաֆընտան պիր միւրախխաս պուլունրմասընտա իսրար իթմէքտէ, վէ մուղադ վէ անլաշըրմազ պագը պէնտէրին չերհ ու թէրադպիսի հաղզընտա իյզահաթ վիրմէքտէ տիր: Պու գօմիսիօն կէլէճէք իճթիմալերինտէ գավանիյի մէգքիւբէնին տիկէր ֆասլարընը թէտգիգ իտէճէք տիր:

—Պու քէրրէ թէչբիկ օյունան Մատուրթթ-Լեզ պիլայէթի մալիկիյի՝ Դարատ սանճաղը մութէսարրիֆը տապգ Ցրիզ բաչա հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տրը:

—Եէտինճի օրատուի Հիւմայուն սէյլար թօրճու պայը գայմա-գամը Մէհմէտ Համիտ պէյէ թէպտիլէն իչիւնճիւ բիւյիւք Մէճիտիյէ նիշանը իհսան պույրուլմուշ տրը:

—Լ. Թէրէզէնին բիվայէթինէ կէօրէ էմլաք վերկիսինին զամանընա տարը մակիյէ նէզարէթի թարաֆընտան վիլայաթէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ իրսալ օյունուպ, չէօյլէ քի, 20.000 ղշ. տան գիյատ գրյմէթի օյան խանէլէրտէն պինտէ 8 այընճաղ վէ պու գրյմէթտէն ազագա տէյերի օյարագ եա ուահիպի վէ եա քիրաճը օթարմամշ օյան խանէտէն տէ գրյմէթը մուխամմէնէսի իւզերինէ պինտէ 4 վերկի ալաղ խոլէճէքտիր:

Քեզալիք՝ տերունինտէ թիճարէթ վէ սէնայի իճրա խոլէն էմլաք իլէ ազար վերմէյէն թօրագարը գրյմէթի 20.000 ղշ. տան տուն թախմին օյունսա պիլէ, երնէ պունայրն գրյմէթը մուխամմէնէսի իւզերինէ պինտէ 8 վերկի ալաղ ու թահսիլ օյունճաղ տրը:

—Իմթիհատ քօսթասը կէշէն ճիւմա կիւնիւնտէն պէտ իլէ կաղէթա վէ սահրէ իչիւն ալագգը իճարեթ դապալ իթմէմէյէ պաշլամըշ տրը:

—Մուհաճիրլիյն գօմիսիօնը բէխի Մաղհար բաչա Հաղրէթլէրի ադատէն թէվֆիգ էֆ. իլէ պէրապ

ՆԻՀԻԼԻՍԹԼԷՐ

Բուսիա Նիհիլիսթլերինն Դումթէսի, Ֆրանսը ահալիսնէ խիթապէն Բարիզ զգէթալարընտան պաղրլարընա տիթիտէքի պէյանանամէյի կէնտէրմիշ օլուպ, միթալասը էրպապը մէրազ իչին բէք միհիմի օլաճաղընտան, թէրմէմէսինի ֆոյտէպէն խալի կէօրմէքէր։

«Ֆրանսը ահալիսնէ։

«Իլք տէֆա տը քի, Բուսիա ահալիսի նամընա օլարաղ, պիզէ խիթապ իթմէքտէյիզ, վէ սէպէպլի տախի, շիմտիյէ տէկին միպլի կէօրիւմէմիշ պիր վուգուտաթ տը քի, պիզճէ զայրը միհթէմիզ իսէ տէ, իճրա օլմաղ իւզրէ տիր կիպի կէօրիւնիյօր։ Բուս հիւքիւմէթի Ֆրանսատան թալէպ իտէյօր քի Հարթմանը քէնտիսինէ թէսլիմ ու իատէ իթսին (1)։ Հարթման տէնիլէն ատէմ ֆիլվագի օ Հարթման մը տը, վէ Մոսկուա շրմէնտրֆէրի իւզէրինտէ։ Զարա վուգու պուլան սուի գասատա սահիհէն միշթերիք մի իսի, պիզ օրարբրն թէսդիգրընա կիրիշմէեէճիյզ։ Պիզճէ պու մէսէլէնին էհթիմիյէթի անճաղ ուսուլ վէ մէպտէ մատտէսինտէ տիր։ Էյզէ պիր Բուս միլլէթինի (իթիճա իտէն ատէմ), քի քէնտի ահալիսինին քէնտի հիւքիւմէթի ալէյհինտէ ճէրէյան իտէն մուհարէպէի իսթիհլաքեարանէսինտէ միշթերիք օլմագտան պաշգա պիր իսթհամ թահթընտա աեյիլ տիր, աճէպա էօյզէ պիր Բուս,— մէպէրինէ խասիմ օլան պիւթիւն Բուս ահալիսինի զէնճիրլէր իչինտէ թուսմադաա օլան Բուս հիւքիւմէթի կիպի պիր իսթիտատաքեարանէ վէ Ասիայը պիր հիւքիւմէթ Ֆրանսա կիպի պիր սերպէսթ վէ ճիւմհուրի հիւքիւմէթ թարաֆընտան իատէ վէ թէսլիմ օլունագելը մի։ Էյզէ պիր չէյ օլուր իսէ, պէօյուք հագդըսըզ իտիլիշ օլաճագ տը, վէ կէրչէքլիկէ։ Վէ միլլէթլերին դարմատչը-զընա օլան պիւթիւն էմէյէթի մահվ իթմէք նէյէթլէյէ եարըսը բէք պէօյուք պիր նահագդըզ օլաճագ տը։ Պիզէ, Բուսլարա կէրինճէ, էհալիմիզին էն ատրու ատէմէրին Ֆրանսանը հարաքեաթը թէրազդըյանէսինտէ աղիմ թէվճիւհիլէ սըդդաթ իթմէքտէ տիր։ Սիզին (Ֆրանսըզլարը) մէմէքէթինէպտէ հուրրիյէթին քէսպի զաֆէր իթմէսինի ալդըշլարը թէլազդը իտէրիզ։ Ֆրանսը էհանլիսինին ճէպպարլըզը վէ դալիմիյէ գարչը օլան մուհարէպէսինտէ մաղլուպ օլուզունուն տէհշէթենկիզ վազթլարընա պիր էդճան ու տիլ տիւչարը քէտէր օլմուշ իսիր։ 1789 Ֆրանսը իսթիլալը քէպիրինին մէզատաիի ադիմէմիզ, վէ պիզիմ եանի Բուսլարը՝, հիւբրիյէթ եօլու իւզէրինէ պէնի պէշէրին էօն զարազու սրֆաթը։ Ֆրանսա ցուիմանըմզա զայրը վազբի օլաճագ իտէմէզսինիզ։ Վուգուսանը թարիխիյէ վար տը, քի օնըարն զիբրի պուտու իսպաթա քեաֆի տիր։ Իմտի, էյ պիզիմ Ֆրանսը զարընտաշլարըմըզ, են չէտիս պիր տէսրօթ-լուզուն (խթիսատա) չէրիք վէ միլթէթֆիդի օլմագլըզա նէ սեպէպիմիզ վար տը։ (2)։ Սիզ, հիւբրիյէթին իւք ըէսուլլարը օլտուզունուզ վէ պու գատար ճէպպարլըգլար վուրուպ եզտիյինիզ վէ մահվ իթմէյինիզ հալտէ։ Նի՞չիւն Զարլըզա մուավէնէթ իտէճէքսինիզ քի, պիզիմ պէսպախթ մէմէկեթիմիզի (Բուսիայը), էսիրլիք հալինտէ թուսուն, վէ մէմէքէթին էն էյի ատէմէրինին գանընա կիրսին։ Պիզտէ քէնտիմիզի քէնտի ճէպպարըմըզը էլինտէն գուրթարմամըզա նի՞չիւն մանի օլաճագսընըզ։ Խա՛յր, խա՛յր էօյլէ չէյ օլամաղ։ Սիզ էօյլէ չէյ եարամազընըզ։ Սիզի հիչնէ զարարընըզ տօգունտու։ Էյ Ֆրանսըզ սիթօայէնլէրի, ունութմայընըզ քի, անճաղ ատէհշէթամիզ թէատրյաթ վէ մէզալիմ սէպէպլէ տիր քի, պիզ սիրահա միրաճաաթ իթտիք։ Միւտայիմ սիրյաթլա մէմէքէթիմիզին գուվվէթինի թիւքէթմէքտէ վէ օնու կիրտապա սէվգ իթմէքտէ օլան հիւքիւմէթիմիզ, ահալինին միւնէվվէր վէ միւթէրազզը սընբիրը պէյնինտէ տայմա պուզվէ հագարէթի միճիպ օլմուշտը։ Պունունլա պէրապէր, վազթընընը Բուս իսթիլալքեարլարը իւք աղրզ գուվվէի ճէպրիյէյէ միրաճաաթ իթմէք իսթէմէզ իտի։ Մաղսէտիմիզ թէրպիյէի ահալի վէ ինսանլյէթ մաղսէտինտէն իպարէթ իտի։ Պիզիմ նիյէթիմիզ, ահալինին ահվալը զիհնիյէսինի ըսլահ իթմէք, վէ քէնտի հուգուգունու օնա թանրթմադ բաբ։ Պիզիմ պաշգա պիլահընը օլմադը, էֆքեարը թէրազդը բէրվէրանէ նէյզրիլէ իշ կէօրիւբ իտիք։ Բուսիանընը քէպալի հայաթ վէ թէճէտտիւտ իթմէսի իչիւն ահալինին թէտրիճէն թէրազդըընա, վէ հիւքիւմէթին չէքլ ու սուրէթինի թէպտիլ իչիւն ահալինին պէեան իթտիյի միմալէպաթա կիւվէնիր իտիք։ Ֆագաթ, ֆէնա սուրէթտէ եառընը Բուս հիւքիւմէթի, հէր վազթի հէր հուրրիյէթ ֆիքրինէ վէ հէր միսթաղիլանի հարաքեաթէ տիշէնի օլուզունտան, պիզի չէպտա պիր սուրէթտէ գօվլաաը։ Բուսիատա, նէյզրի էֆքեար թէօհմէթիյլէ թէվզրֆի օլունան պինէրճէ ատէմէրին, վէ Սիպէրիա վէ Արխանկել հապտանէյէրինտէ վէ օվարընտա կիւնտէն կիւնէ էօյլէն սէֆիրլէրին, վէ պիզիմ հատրը հիսապզը բօլիթիգա գաղահթալըրմըզը, վէ սէնէլէրճէ հապզարատա եամանլարըմըզն հիքեայէ վէ Թարիխի Լուբատա էլպէթթէ մալիմ տիր։ Ֆագաթ պէլբի Լուբաբլըը չունու պիմէզլէրքի, Բուսիատա, պիր քէօվլայէ օգումաղ էօյրէթմէք, վէ խասթէ քէօյլուլէրի գայբրմաղ, վէ զէնկին պիր ատէմ էդօնօմալը պիր էօմր կէչիրմէք, պունլարը ճիւմէսի տէ պիրբր ճինայէթ ատտ օլունուր, վէ ալէյհինտէ տահա պու կիպի նիյէ զալիմանէ իթհամաթ վուգու պուլուր։ Պու սուրէթթէ, հագդընտա ֆէնա ատէմ տիր տէնիլէն Բուսլարա հիւքիւմէթիմիզ թարաֆընտանէ՛տէրճէ վահշիյանէ սուրէթտէ մուամէլէ օլունտուզունու տա պէլբի Լուբաբա պիլմէզ։ Իրէփոֆրն Պոյոլուսօֆու գամբլյատարընը կէօրմիշլիզ տիր։ Բուս ժանտարմալարը՝ Մատամ Զոյէնէֆին տիշէրինի զբրարընը, վէ կէնճ զըզլարըն էլպիսէսինի չըզարըզ, օնլարա հագարէթ իթտիյինի տէ կէօրմէք, վէ պիւթիւն պու չէյլէր օլտուգու վազթի, հիւքիւմէթ քէնտի բօլիսինի թէչվիզ ի տէր քի տահա զիատէ չիտատէթլէչ կէօրսիւն։ Գարտնճու վէ քէոյ ժանտարմասը վէ ճասուս նամընա բէյլա հէմ բէք շաշգն վէ հէմ բէք զալիմ միւթէատտիտ բօլիս մէմուրլարը, Բուս ահալիսինին էսմբիւնիւ էն խուսուսի չէբրլէրին տէ պիրէ զէհիրլէյօրլար, վէ պիր ատէմին ումուր վէ մէշգիլի ումումիյէյէ հեր նէվ միշարէթթի էտիրգանէսինի զայրը միմքին իտիյօրլար, վէ հաթթա, խօճալըդ իթմէք, եուխատ պէլէտիյէ աղալըզընտա պուլունմադ կիպի ահալիյէ խըրտէթ իտէճէքլէր քիչիւք մէմուրիյէթլէր պիրէ պին տիւրլիւ միշքիլաթա օղրատըրյօր։

«Հիւքիւմէթին իշթէ պու թարիդէ քեամիլէն իպդայի ինթիզամ իթմէք ազմինտէ պուլունմուշ օլտուգու չու թէհամմիւլ օլունմադ հալ, պիզի մուհարեպեեէ մէճպուր իթտի։ Բուսիանընն շիմտիքի թէչբիլաթ վէ ուսուլը սիյասիյէսի, ահալինին սուրէթի մունթազամէտ թէրազդըսընա զայրը մուվաֆրզ օլտուգու տէրքեար իսի։ Մէմէքէթիմիզդէ էմրի թէրազդըսընտա, իսթիպատան (տէսբօթլուգ) մահվը, վէ ուսուլ վէ թէէսիսատը ումումիյէնին միճէտտէտէն թէչբիլ ութանզիմի, թապիյաթըյա իւք թէչէպպիւս օմաղ կէրէք տիր։ Պու մէպտէ պիզիմ էֆքեարըմըզճա բէք սահիհ վէ պիզիմ կէօղլերիմիզ էօնինտէ բէք այիքեար վէ վարիհ օլմաղա, այբդատան այբդա մուհարեպեեէ թուսուզմաղա մէճպուր օլտուգ։ Պու կիւն պիզ կէօրիյօրզ քի Բուսիա պիր ուճունտան օ պիր ուճունա դատար հարէքէթ իչինտէ տիր, վէ թարիխերտէ միսլ ու էմսալը կէօրիւմէմիշ օլան պիր զալիմանէ վէ իսթիպատաքեարանէ հիւքիւմէթին թէատրյաթնա հէսէֆ օլմուշ տուր։ Հիչ հիրատ տուղինալար իւք ը ադաճլարը, Վ՚Սիպերիայա, Մէզէնէ վէ Գօլայա կէօնտէրիլմէքտէ օլան ուղուն պօյրու մէնֆիին սիրիլէրի կէօրիյօրզ։ Հապսխանէլերտէ տէ, ահալինին տավասը իչիւն հիւրրիյէթ չէհիտլերինին (մարտիրոս) չօղալարընը կէօրմէքտէյիզ։ Ամյեն վազթատա տախի, հէր սընբի Բուս ահալիսինին հիւքիւմէթ գարչը մըրըլտանտըզընը, քէոյլուլերին միւտայիմ հալը իսեանատա պուլունտուզունու, վէ կունափլարընը վէ խուսուսի էֆքարաընն եէնդարիկերինի միթագդըզ բրօթէսթօյլար իմտիյինի կէօրիւյօրուզ։ Բուսիատա հիչ պիր միւսթագիմ վէ ալիմ զաթ պուլունմազ քի, հիւքիւմէթթէ գարչը մուհարէպէ, վէ օնուն սուգութունա քէնտի թարաֆընտան մուավէնէթ իթմէքլիյի, վազիֆէսինանն ատտ իթմէսին։ Հիւքիւմէթթէ դարչը սիյասը մուգալէմէթ, վէ հիւքիւմէթ ճասուսպարընն վէ բօլիս մէմուրլարընն գամիլը, վէ հէր կիւն սուի գատ թէրթիպլէրի վէ թասավվուրլարը, իշթէ պիզիմ բօլիթիգի էօմրիմիզ պունլարտան իպարէթթ տիր։ Եագընը վազբիտա, պիր իսթիլալ վուգունին թէհտիտամիզ ալամէթլերի կիւնտէն կիւնէ աշիքեար օլայօր, վէ ֆիլվագի, բէք զարիպ տիր օլ վազթի քի պիւթիւն Բուսիա, պիր ատէմ կիպի այաղա գալգարաղ, շու պէօյուք մէպտէլերի, եանի Հիւրրիյէթ, Միւսավաթ վէ Ուխուվվէթ (գարընտաշլըգ) մէպտէլերինի ալէմ մուվաճէհէսինտէ մէյտանա գօյաճագ տը։ Էյ Ֆրանսըզ սիթօայէնլերի, պու մէպտէլէր, սիզին վաղ իթտիյինիզ մէպտէլէր տիր։ Իլք տէֆա սիզին միլլէթինիզ իսի քի, մէպատիի մէզքարէյի թէէսիս իթտի։ Սիզ խաթիպատա վէ ճէպպարլըգդատան բէք զէյատտ զուրմ կէօրտիւնիւզ, վէ իսթիպատատ վէ ճէպպարլըգդատան գարչը էն զիատէ գալգա իթտինիզ։ Հիչ գապլ մի տիր քի, օ չէճասթլը Ֆրանսա, վէ հիւրրիյէթ իչիւն օ տէրէճէ ֆէտտաքեարլըգ իթմէք օլան Ֆրանսա,— Եուանիթանընն վէ Լէհիսթանընն վէ իթալեանընն կէօղէրի քէնտի լուզերինէ չէվրիլմէք օլան օ Ֆրանսա, հիչ գապլ մի տիր քի, քէնտիսինին թարիխլերտէ մուզայէտ մէմուրիյէթինի ունութտուն, վէ շիմտի, քէնտիսինին էյամը սատտէթինատ, պիզիմ զալիմերիմիզին մուավէնէթինէ կէլսին։ Պիզ պունա ասլա ինանամայրզ։ Պիւթիւն Ֆրանսայա, Վ՚ հիւրրիյէթի սէվգին վէ իսթիպատատը (տէսբօթլուգը) պուզ իտէն հէր ատէմէրէ խիթապէն եազրլմըշ օլան չու պէ յանանամէնին Ֆրանսըզ զազէթալարընտա նէչը օլունաճաղընտան էմինիզ։»

Բուսլարընը Խրիսլաքեարընտ
ԴՕՄԻԹԷՍԻ

Էվրօբա կազէթալարընտա խայրճա միւպահասաթը միճիպ օլան վէ պիհագգը չայանս տըգդաթ պուլունան պարատէ սիւնաեէրճ պէյանանամէյէն մատտա, Բուսիանին իսթիլալքեարանէ գօմիթէսի, եանի, Նիհիլիսթլերին գօմիթէսի, ախիրէն իմբէրաթօր Ալէքսանտրը իվգերինէ գրչլզ սարայընտա իճրա օլունան սուի գատ հաղդընտա տախի աթիտէրի պէյանանամէյի չըգարմըշ տը։

«Իսթիլալքեարանէ գօմիթէնին էմրիյէ, Ալէքսանտր նամ ճէլատ իւզէրինէ, վուտարվարընն Յինտէ կիճէ սատթ 1 բատտէլերինտէ եէնի պիր սուի գատ իճրա գրլընտը։ Բանընմըզ էյի դուրումուշ, վէ թէտատարի լարզէնին քեաֆիֆէսի իթթիֆաղ օլունմուշ իսի իսէ տէ, Զար թամը պիր սատթ կէրիյէ պրրազմըշ օմաղլա, թատամ օտատընա կիրէճէեի սըրատա լարզմ բաթլատը։ Ինմադ պու չէյ քէնտիսինի գուրթարը։ Զարընն մայէթինտէ պուլունան պէտատթ ատէրէրին, եանի պաշրնա թաճ գօմուշ պիր եարամազընն պու էսիրլերինին թէլէֆ օլմասընատան տօլայը թէէսիւֆ իտէրիզ։ Ֆագաթ Բուս օրտուսու Բուս իմբերաթօրլըզընը գէպէսի օյտուգճա, վէ քէնտի վազիֆէսի, ահալինին տավասընը իլթիդամ իթմէք օլաբընը ֆէհմ իթմէքտէ, պու կիպի ֆաճիանէ ֆէլաքէթլերին էօնինին ալմագ զայրը միմքին օլաճագ տը։ Բուսիա էհալիսինէ պիր տէֆա տահա պէեան իտէրիզ, պիզի պու մուհարեպեեէ մէճպուր իտէն, հէման Բուս հիւքիւմէթի քէնտիսի տիր։ Հիւքիւմէթ, ահալինին թէրազդըեաթը զիհնիյէսինի մէն իտէյօր։ Քէնտիսի տիր քի, Բուս ահալիսինէ խրատմէթտէն ֆէրազաթ իթմէեէ, վէ եախատ չիմտիքի հիւքիւմէթ դարչը դանը պիր մուհարեպէ եարմաղա մէճպուր իտէյօր հէր միսթաղիմ վէ հիւրրիյէթբէրվէր ատ մի։ Իբինճի Ալէքսանտրա եինէ տէրիզ քի, քէնտիսի թէրքի սայթանաթ իթմէյինճէ, եախատ հիչ օմաղտա պիր Գօնսթիթիւսիօն վէրմէյինճէ, պիզ պու մուհարեպէյէ հէր հատ տէվամ իտէճէյիզ։ Քէնտիսի, հիւրրիյէթէ տօղրու իւք ատրմը արմայընճա, պիզ հէրնէ սուրէթլէ օյուր իսէ օյտուն մուզաֆֆէրիյէթ քէսպ իթմէեէ չալըշճաղըզ։ Պիւթիւն Բուս ահալիսինէ տա վէթ օգուրուզ քի, միլլէթին էն ալէա գուվվէթինի մահվ թմէքտէ օլան պիր ինսաֆանէ տէսբօթլուգա դարչը աշմիշ օլտուգումուզ չու մուհարեպեեէ պիզի մուավէնէթ իթսին։»

ՄԻԻԹԷՖԷՐԻԳԱ

Եագընարատանէչը օլունան պիր սթամթիսթիզ, Բուսիա ահալիսինին մզդատը թէզտեիւտինէ տայիր պրազ մալիումաթ վէրիյօր։ Բուսիատա օրթա հիսապլա սէնէտէ 3 469,405 ատէմ տոզար, պու չօճուգլարատան 1,619,408ի էրքէք վէ 1 587,297սի դրզ տըրլար։ Օրթա հիսապլա սէնէտէ 2,382,196 ատէմ էօլիւր, եանի 1,214,467 էրքէք վէ 1,167,729 դարը։ Պու սուրէթլէ,սէնէտէ Բուսիա ահալիսինին մզդատը օրթա հիսապլա 781,209 քիչի արթատ, վէ Բուսիանին 50 ատէտ էյալէթլերինտէքի ահալիսինին մզդատրընը 65 միլեօն ֆարզ իտէրէք, սէնէտէ 100ատ 1 2,10 նիսպէթինտէ թէզայիւտ տիմէք տիր։ Բուսիատա պիր սէնէ զարֆընտա օրթա հիսապլա 646,971 իզտիվաճ վուգու պուլուր։ Էյէր Բուսիա ահալիսինին շիմտիքի տէրէճէյի Վէզայիւտի պագի գալրը իսէ, 58 սէնէ սօնրա Բուսիանընն ահալիսի շիմտիքինին իքի դաթը օլաճագ տը։

Պերլինտէն վիէննա կազէթալարընա չէքիլէն պիր թէյէկրաֆ մատիրնէ նազարէն, Նիհիլիսթ գօմիթէսի Բարիզ սէֆիրի բրէնս Օրլօֆա թէհտիտամիզ պիր մէքթուպ իրսալ իտէրէք, պու մէքթուպտա քէնտիսինի գամթ իտէճէքլէրինի պէյան իթմիշլեր տիր։

Բիվայէթ օլունտուզունա կէօրէ Իրան տէվլէթի Ինկիլթերբայա պիր նոթա կէօնտէրիպ, Հէրաթընն Ինկիլթերբայա թէրքի հագդընտա Ինկիլթերբա իլէ Բուսիա արասընտա պիր իթթիֆագ հասըլ օլմաղ իսէ իլերուտէ Իրան հագդընտա պ՚ր թագըմ զայէյի մուճիպ օրմամասը իչիւն Հէրաթընն զապթընտան վազ կէչմէք տահա էյի օլաճագընը պէյան իթմիշ, վէ հէր հալտէ Իրան մէնաֆիինին Ինկիլիզէրը իլէ Բուսլար արասընտաքի իսթիլաքեաթա օյունճագ խալիմէսինի թէմէննի էյէմիշ տիր։

Բէթրսպուրկտա Դէնէրալ Լօրիս Մէլիգօֆին թահթը բրատթինտէ պուլունան ինթրա գօմիսիօնու ազասը, Գոնթ Շուվալօֆ վէ Ինկնաթիէֆ վէ բրէնս Ուստուսօֆ վէ էսպագ տատիյէ նազրրը գօնթ Բալեթ վէ էսպագ տախկիե նազրրը ժէնէրալ Թիմաշէֆ նամ զէվթատան միւբէքքէպ պուլունույօր իմիշ։

Ամրապ Թապեասընընն Բումանիա թէսլիմիյզումունու Գուլկարիսթանա պէյան իդիէսինի Բումանիա հիւքիւմէթինին Գապը Ամիտէն իրթիմա իդիմիշ օլտուզունու Վիէննա կազէթալարը եազարագ, իրավէթէն չէօյլէճէ պէեանը էֆքեար իդէյօրլար։

«Գու հարէքէթ մուվաֆրզը մասլահաթ տը։ Զիւնքի Գուլկարիսթան բրէնսի աէվլէթը Օսմանիյէնին թապիի տիր։ լաքին միշարիէյ շիմտի Բուսիատա պուլունույօր, օրատա իսէ Ամրապ Թապեասընընն Գուլկարիսթանտա գալմասը արզու օլունույօր։»

Խրտիվը սապրզ իսմայիլ բաշանընն իմալեա գրալը իլէ միլագաթ իլլեպիի սըրատա մախտումա Հիւսնիւ բաշանընն տախի պիրիքատ պուլունտուզունու Բումատան եազըյօրլար։

Սրբպետեռատան Նոյտ Ֆրոյտ Բէռե կազէթասընա վիրիլէն մարիմաթա նազարէն, պու սէնէ Սրբպետեռատա Սգուբինա մէճլիսի պիր գաչ տէֆա իճթիմա իտէճէք օլուպ, իճթիմաընընն պիրինտէ Սրբպետեռատ տախիլինտէ պիլճիմէ մէզահիպ էֆքարընընն վէ ալէյհսուսս Եսհուտիլէրին միւսավաթ վէ հուրրիյէթինի պատէլ միւզաքէրէ իլան իտէճէք իմիշ։

Տէրսատատէթտէն Նոյտ Ֆրոյտ Բէռե կազէթասընա եազըլըրը-նա կէօրէ, մէմուրիյէթը մասուսսէ իլէ պիր միւտտէթտէն պէրու Պոսնա-Սէրայտա պուլունան Հիւսնի բաշա հագրէթլերի՝ պու քէրրէ իքմալը մէմուրիյէթ իթմիշ օլտուզունտան, եաղընտա Տէրսատատէթ ավտէթի մէմուլ տը։ Պունտան մատտա Լիմ՚նէհրի վատիսի վէ հէվալիսինտէ սուլհ ուասայինին իպգաբ զրմընընտա Պապը Ալի իլէ Ավսթրիա տէվլէթի միյանընտա ճէրեան իտէն միւզաքերէ հիւսնիւ սուրէթլէ նէթիճէլէշիր օլուպ, Պապը Ալի եէնի-Բազարատա պուլունան գօմանտանտա էվամիրը լաղրմէ իրսալ իթմիշ վէ տահա պիր թագրմ թալիմաթընն իրսալը տա մէմուլ պուլունմուշ տը։

ԳԸԹԼԸԳ

Էրմէնի Գաթոլիգ բաթրիգխանէսի թարաֆընտան ճէմաաթը մէրգումէյէ խիթապէն ՝գահթղէտեկեռանա իանէ իչիւն եազըլան տավէթնամէնին սուրէթի պէր վէճճի զիյր տերճ օլունմուշ տը։

ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա՝ՆԷՐ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԿՈՒՆԷՍԻՆ Հայոց

Եղբայրսիրութեան մեծ և վսեմ առաքինութիւնն, որ ամէն ատեն գովելի և գրուատելի է, Քրիստոնէական Սուրբ Կրօնի պատուիրանաց մէջ հաւասար Աստուածսիրութեան պատուիրանին դասուած կը գտնուի. երկրորդն նման սմին, «Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո»։ Այս մեծ պատուիրանն՝ որ «Առաւել է քան զողջակէզս և զզոհս», թէ նոյն քրիստոնէական օրինաց բացատրութեան համեմատ, և թէ ի բնութենէ իրին՝ ինչպէս հարկ մը նոյնպէս և կարգ մ՚ունի ի գործադրութեան անդ։ Եթէ պատուիրան է զգժուարութիւն կարօտելոց բաշնա, հարկ ևս է դիմել ի թիկունս օգնականութեան անոնց՝ որոնք կարօտութեան դժուարութենց հետ՝ նաև ի վտանգի են կենաց։ Եթէ եղբայրասիրութեան պատուիրանին հարկը կը պահանջէ՝ որ ամէն թշուառութեան բարձման հոգ տարուի, արեւնակցութեան, մերձաւորութեան և ազգակցութեան կարգը կը մղէ կրկին ևս փութով դիմել ի նոյն։

Օսմանեան պետութեան արեւելեան գաւառաց և ի մասնաւորի Հայաստանի մէջ Երևան եղած մարդակեր սովուն դառն հետեւանքներն արդէն իսկ հրատարակեալ են ըստ բաւականի պատերազմաց արհաւիրքներէն և անկից յառաջ եկած աղէտներէն ետեւ, թանկութիւն և սով պատեր պաշարեր են մեր նախնեաց այն բազմաբեղուն և արդասաւոր դաշտերն և սարերը, որով և որդիք նոցա այժմ՝ կարօտ աւուրն պարէնի՝ սովալուկ կը տանջուին, և որ մեծն է կը ճմլին և կը փշրին քաղցի խիստ ժանեաց մէջ։

Ցաւօթի է արդէն Ձեր ամենուն վրայն և ցաւը, որով ինքնայօրդոր և ինքնայօժար իսկ Ձեր այս նուիրական պարտուցը՝ ըստ հարկի և ըստ կարգի հոգ տարած էք և կը տանիք, և այն այնպէս՝ ինչպէս քրիստոնէական համեստութիւնը կը պահանջէ, «Մի գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո»։ Սակայն գործոյն ծանրութիւնը, թշուառութեան մեծութիւնը և աղէտից դառնութիւնը առաւել իմն կը պահանջէ քան զոր մէն մի առանձնակի կարող է գործել։ Ուստի և կարեւոր է մասնաւոր կերպով մը դրդռել և շարժել Ձեր քրիստոնէական առաքինութիւնը, ինչպէս նաև այն ընդարձակ ազգումը, զոր բնականապէս կը զգայ ամէն մարդ՝ ի մասնաւորի իւր մերձաւորին և արեւնակցին նկատմամբ։ դուք ինքնին յոժարամիտ կը զտնուիք տալ ոչ միայն յաւելորդաց անտի, ոչ միայն յայնց որ ի զուարճութիւն կարգ եալ են, այլ մասամբ իւիք նաև յայնպիսեաց, որոնք կարեւոր կը թուին ի պէտս Ձեր, որպէս զի փրկէք անոնցմով Ձեր նմանները, Ձեր ազգակիցները, Ձեր եղբայրները ի ժանեաց մահու։

Դուք անոնց այս դառն վիճակին վրայ անհնար է որ կարող ըլլաք անհոգ և անտարբեր մնալու, կարելի բան է որ մարդս չըզգայ և չցաւի, երբ իւր անդամոց մին հիւանդ կամ ցաւած ըլլայ, և ինչպէս այս կարելի չէ, նոյնպէս ևս չէ մարթի հանգիստ և անդորր մնալ, և անկարեկիր աչօք նկատել՝ երբ բարոյական մարմնոյն ևս մէկ մասը տագնապ, հիւանդ կամ ցաւ ունի։ Ուստի Ձեր ամենուն ցաւն ևս ինքնին ցաւ մեր ամենուն։ Ուստի ինքնին ցաւ մեր ամենուն։ Ուստի ինքնին ցաւ մեր ամենուն։ Ուստի

պի իցաւս և ի տանջանս կատարման։

Օ՜ ուրեմն փութացէք ի հանդէս հանել Ձեր քրիստոնէական կատարելութիւնը, փայթեռանդն եղբայրութիւնը և ճշմարիտ ազգասիրութեան աղնիւ ըղձացմունքը, դարձուցէք Ձեր աչքը գէպ այն երկիրը, որ Ձեր նախնեաց հայրենիքն է, նայեցէք տեսէք մտադիր զննութեամբ և դիտէք գորովալիր կարողութեան այն բազմաթիւ ազգայիններն, որոնք զուրկ ի կարևոր պիտոյից կենաց՝ զոդի ի բուն կալեալ՝ իրենց դժգոյն աչքերն և նիհարացած բազուկներն կարկառեր են առ Ձեզ կոդկոդագին դիմաք, և ողնութիւն ու դիտութիւն կը պարտին Հապա՜, բացէք Ձեր դանձերը, և Աստուածեան աւելի կարեկցութեան ձայնին ունկնդիր ըլլալով, բաշխեցէք ղայն առատութեամբ ի չափ թաթաղուն զեղուն չարժուն, աճապարեցէք տալնիութեանն և անցաւոր, որպէս զի կարող ըլլաք վերկել բարոյականն և բանաւոր։

Սոյն այս Ձեր նուիրական պարտքը կատարելով մտադիր ինչպէս որ պէտք է՝ կատանաք Ձեզ անուն բարի ատ իյերկրի, և վարձը բարեաց առաջի Աստուծոյ որ ողորմի անանկին, «և զի ըստ տրոց նոցա հատուսցէ նմա»։

Ձեր այս պարտականութիւնը քաջամանօթ ըլլալով՝ չէ հարկ աւելի իմն յորդոր կարդալ և ի գութ չարժել զՁեզ, որպէս զի չըլլայթէ Ձեր բնական զգացմունքը վիրաւորի։ Մինչև ցարդ Ձեր տուած գեղեցիկ փորձերը վստահ կընեն եթէ ցուցնէք պիտոյ յայսմ՝ հետ, ևս Ձեր դութն ու առատաձեռնութիւնը։

Ուստի և կանխիկ շնորհակալութիւնը մատուցուի Ձեր ամենուն, միանգամայն անոնց Ձերմաջերմ և երախտագէտ զգացմանց հետ՝ որոնց աչաց աղի արտասուքը սրբելու և դիրենք սփոփելու և մխիթարելու պիտոյ փութաք, Ձեր առատ տրամքը աղատելով և փրկելով ի մահուանէ իրենց կեանքը։

Եւ Աստուած զօրութեանց և ցեր ամենայն բարութեանց հատուցանէ Ձեզ ի փոխարէն հարիւրապատիկ և հազարապատիկ առատութեամբ, ամեն։

Ցուսալիս՝ Թորգոմեանի Հայոց Ուղղափառաց

(Կնիք)

Լիտէն Գ-Ռուլէ Բ-Ռիէ-Ռոյ

18 փետր. 1880

Գահեղեցիկեան մէրքէզ իանէ գօմիսիոնէրն ճուտատ էրթէսի կիւնքի նիւսխէմիզոտ զիքր իմտիկիմիզ իլանէրն սուրբէթի տիր։

ՅՕՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սիրելոյ Խմբագրոյ՝ Կեդր. Մասնաժողովոյ։

Մեծաւ խնդութեամբ կը ծանուցանեմք թէ յուրախութիւն կարօտելոց այսօր կեդր. Մասնաժողովս զօրաւոր օժանդակութեան մի պատահելու բաղդն ու պատիւն ունեցաւ։

Ի Հայոց տիկնանց նշանաւորաց բաղկացեալ աղնիւ խմբակ մի ի ձայն հրաւիրանաց Ամենապատիւ Սրբազան Տեառն Ներսիսի Հայոց Պատրիարքի, ի հաստատութիւն գթութեան իւր սեռին և ի պատիւ Հայ ընտանեաց եկ մեզ իւր ազգու և մեծադին օգնականութիւնն մատուցանել։

Հետեւեալք են անուանք այս ազնուասիրտ Տիկնանց

Տիկին Յովհաննէս էֆ. Ալանվէրտի
» Ալիշան
» Գէորգ էֆ. Ասլանեան
» Յակոբ » Կէօչէեան
» Սարգիս » Համամճեան
» Յովհան. » Մրսրբրեան
» Տ. Մատթէոսեան
» Շապուրոփ
» Վահան էֆէնտի

Այսահով եմք թէ, Տիկնանց այսոցիկ վեր եւ կամաւոր խնամք հուսեան առաջի սրանչացեալ ամենայն ոդիք պիտի առաբինանան և պարտուց սրբազանն պիտի համարին այս մարդ Հայոց ձեռօք։ Հայութեան մեծ ընտանեաց պարգևաց առատագոյնն նուիրել։

Այս առիթս դամբ միանգամայն յայտարարել թէ ի պատիւ անտահման մարդկութեան, անբաժան Հայութեան և ընդհանուրց հաշտ քրիստոնէութեան ըստացանք, յալ և այլ կրօնական մարմնոց, մեզ օժանդակութեան դրեր, որոց նախ ի պատրիարքութենէ Հայոց Հռոմէականաց ըստացեալն խորին մեծարանօք մամլոյ կը յանձնեմք։

Գեղեցիկ է մեզ ի հաւասարութիւն ցաւոց, հաւասար դիտոյ և կարեկցութեան պատահել։

Այլ այս ուրախարար յայտարարութեանց ի ժամու, ցաւ ի սիրտ կիմացունեմք թէ, սովն աշխարհին Հայոց, որպէս փափաքելին էր, չէ տակաւին մեղմացեալ, այլ ըստ բնական օրինաց և ամենածանօթ պայմանաց աշխարհին և եղանակին պիտի զայրանայ ի դուռն ամարան, ուր սովեալն որչափ կենաց անմիջական հացի, նոյնչափ և սերման է կարօտ։

Ուստի այս վիճակն և մեր հեռագրական բանակցութեանց մերթ ընդ մերթ յակամայից յապաղումներն առաջի գթած ժողովրդեան դնելով, կը խնդրեմք սորա աղքատահնամ եռանդեան բոցաբոցումն, համեմատ սաստկութեան ձմերան, որ չէ մեղմացեալ համեմատ կարօտոյ որ հեռագրեալ պիտի աճի։

Ի գոհութիւն ողորմածաց կը յայտարարեմք և ներկայիս թէ բացի կանխաւ յղեալ մեր օգնութենց 25 փետրվար թուականաւ Պայազիտի և Աւաշկերտի սովելոց վեց հարիւր յիսուն օսմ. ոսկի, իսկ հինգ հարիւր ոսկի միայն Վանայ գիւղերէից հասուցինք։ Նախատեսելովնոյն ժամայն զգէտս գարնանային սերմանացանութեան, համեմատ սոպս, որ անկն էր պատուիրեցինք։

Եմք խորին մեծարանօք Հայ բարեգործութեան

Ի դիմաց Սով. Կեդր. Մասնժվ.

Ատենադպիր Ատենապետ
Պօղոս Թ. Շալեան Ս. Կիւլպենկեան

1880, փետր. 27
Գատը-Գիւղ

ԻԱՆԷ

Թրապիզոն մուսախիրմիզ թարաքիզնատան կէօնտէրիլէն պիր մէքթուպ իլէ չէհրը մէզքիւր համիյէթմէնատան էհտիսնատէն էրմէ նէսթան զահեղեկանդնա իանէ իտէն զէվաթըն էսատիսի վէ իանաթրնըն պիր ճէտվելի մաթպատմըզա վիրուտ իթմիշ իսկ տէ, ճէտվելը մէզքիւր ուզուն օրուպ եէրիմիզին իսկ միւսատէսի օմատրըզնատան, պու կիւնլիք մէքթուպու մէզպուրլէ պէրատպէր եաղընըզ լիրա ադէ իլէ օլան իանէ զբսմընը տէրճ իտէրէք, սայիր նէվ մէպքիւրեթի զբսմը տախի բէյտերբէյ տէրճ օլունճադ տրը։

. . . Միէլլիի,

Էրմէնիստանի ճիհէթի զահեղեկանդնա իանէ օլունմադ զբմնընտա Բաթրիարքիմիզ էֆ. Հաղբէթիէրի վէ Տէրսաատէթատ թէչէքքիւլ իտէն իանէ գօմիսիոնու թարաքիզբրընտան, հէր ճիհէթէ կէօնտէրիլտիկի կիպի պուրայա տախի վարիտ օլան թահրիրատը բրիգատիմիզ քիրիսէտ օգուտնուպ, վէ մուճիպինճէ պիրբր զբմա սուրբէթի, միւլհագաթ գաղաբա կէօնտէրիլտիքտէն սոնրա, Քազ. Ժողով թարաքիզնատան Մինասեան Յովհաննէս, Մախսուեան Աբրահակէ, Խրտրշեան Գալուկ, Մուրատեան կարապետ էֆէնտիլէրտէն միւրեքքէպ պիր գօմիսիոն թէչքիլ օլունմուշ տրը։ Իշ սէօրթ կիւն զարքընտա պիրա իսթիսնա քեւֆիֆէի էֆիրատը համիյէթմէնատան իանէ ճէմ օլունմուշ տրը։ Պու քէրրէ 14 փետրուար թարիխլէ Տէրսաատէթ գօմիսիոնու մէզբիւր բիյասէթինտէն թօքանըլան իանէ մէվ՝ուտընը աճէլէթէն կէօնտէրիլիմէսինի միշիր ալտրըմըզ թէլէկրաֆ իւզէրինէ, նէֆսի թրապիզոնատան թօքանըլան 161 լիրա հավալէթէն պա թէլէկրաֆ կէօնտէրիլտիկի ճիհէթլէ, իշտու բսթա իլէ տախի իանէի մէզքիւրէ էսամի սէֆթէրի գօմիսիոնը մէզքիւրէ կէօնտէրիլտիկինատէն, պիր սուրէթինի տախի թարաքը ալինիզէ կէօնտէրիլմէսի իդթիդասընատան պուլունմազ իլէ, էսամիի մէլֆիֆէնին լութֆէն նէշր ու իլանը միւթէմէննա տրը։

Ինչալահ ու թաալա եագընտա միւպարաք դաղալարը էհալիի համիյէթմէնատանընտան տախի թօքանըլաճադ օյան մէպալիդին պուրայա վերուտինտէ, անընտա հէման օլ ճանիպէ իրսալի էմրի պէտիրի տիր։

Իշ պու իանէի խայրիյէնին ճէմ վէ թերթիպինէ գօմիսիոնումիզ թարաքընտան էբէյիճէ պէզիրիհիմամ իտիրտի իսկ տէ, տիրայէթի միւսէլլէմ օյան մուրախասըմիզ Մատթէոս եպիսկոպոսն տախ ատ ու զայրէթի, վէ ամիրէ թիմ զբսմ միլլէթի միւթէպէրրանրէրն իրրագի միւսավէպատ բաղկէթլէ ըզհարը սէխավէթի հագրգթէն չայանը մէտ ուսեթայիշ տիր։ Վադատ, պէօյէ պիր էհտիմիյէթի տէրքեար օյան իանէի խայրիյէյ սայիր մահալլէրէ նիսպէթէն թրապիզոն էհալիմիզին իարագը մուավէնէթի մերթէպէի ճիւդիյէտէն մատուտ իսկ տէ, չու սրրատա մուսամիէյ մուրախասա էֆ. քէնտի էսէրի զայրէթիյէ հուսուլինն իշթիյադ ընտա պուլունան պիր ճէսիմ քիլիսէնին ինչասը թէչէպպիւսնտէ օյտուղունատան, իանէյէ լայըգը իլէ սարքը լիմիթամ վէ խաթիմատա դբլընամամշ տրը։ Մամաֆի պունա տախի ըզհարը վաճիպէի թէչէքքիւր իտէրիզ։

Ցանկ նուիրատուց վասն սովելոց Հայաստանի, հանգանակեալ 1880 յամի ի Տրապիզոն.

Օսմ. ոսկի 100 ղրշ.

Միւսիւ Նիկիտոֆի քոնսիւլ ղշ Ռուսական	300
Միւսիւ Պիլեօթի քոնսիւլ Անգղիական	100
Միւսիւ Քիվիսթիկօսքի քոնսիւլ Ավստրիական	100
Միւսիւ Քիւր քոնսիւլ Գաղղիոյ	100
Միւսիւ Հոչթրասէր և ընկ.	200
Միւսիւ Մայոր Ագէնթ Գաղղիոյ	87½
Միւսիւ Սարաֆիմոֆ Ագէնթ Ռուսիոյ	43¾
Տիկնայք Մուրատեան	200
Տիկին Ա. Մախսուեան	100

Մէնտուպտի- էֆէնտի

Յովհաննէս Մրսրբրեան Ագէնթ փաքէ ընկ.	100
Մ. և Ց. Աղասեան և Մարանեան	1000
Մահտեսի Ա. և փ. Մուրատեան եղբարք	500
Ս. Ց. Պ. եղբարք Ֆէթվաճեան	500
Աբրահամ Մախսուեան	400
Մահտեսի Սահակ Գարակէօզեան	200
Գ. Ց. եղբարք Ս. Գարակէօզեան	200
Գալուկ Խրտրշեան	100
Աղաղապ Վահանեան	100
Պօղոս Մեղաւորեան	100
Ն. Գ. և Գ. եղբարք Գարբիէլեան	300
Թորոս Վարդապետեան	200
Մահտեսի Յարութիւն Պուտուկեան	100
Պօղոս Արապեան	100
Յովսէփ Մաղբմեան	150
Համբարձում Գարապօղլանեան և Տիկին	400
Կարապետ Յովսէփեան	50
Գ. Մ. եղբարք Ճերմակեան	100
Գրիգոր Գայէմքեարեան	50
Թովմաս Թիւրքեան	100
Յակոբ Մարգարեան	50
Միքայէլ Թովմասեան	100
Մահտեսի Աւետիս Ցէր Սերբեան	100
Մկրտիչ Մինասեան	100
Սահակ և Միքայէլ Մարկոսեան	100
Կարապետ Մարմասեան	100
Սեդրաք Ուստիկեան	100
Թադէոս Չիլինկիրեան	150
Յոհան Լինճէեան	100
Յովսէփ Հէքիմեան	100
Սահակ Կիւրէղեան	100
Եղբարք Պողմաեան	50
Սարգիս Եսայեան	50
Յովհաննէս Խրտրշեան	50
Յովհաննէս Յովհաննեան	50
Սահակ Արսլանեան	15½
Սարգիս Մալխասեան	25
Գրիգոր Պիւլպիւլեան	50
Արթաղի Գարակէօղեան	50
Օգսէնտ Պողոսեան	23
Մկրտիչ Մակարեան	25
Պօղոս Սաթթճեան	50
Ալխասայի կառապան Թահիր աղա	50
Յակոբ Վարդապետեան	100
Մ. Թահմազեան եղբարք	100
Կարապետ Զաղիկեան	25
Աշտարուր Խաչատուրեան	25
Սոֆիք և Նունիկ Մարգարէն	50
Յովհաննէս Մնսեան	50
Գէորգ Բարեկենդանեան	50
Բաբատօրուլ և Պիւլպիւլիտի	150
Վասիլ Բէթրիտի	100
Հաճի Ցիմիթրի Գոստանթինոֆ	100
Եօրկի Գանթարճիտի	50
Մելիտի	50
Ղնասթաս Քիթրիտի	50
Գալլազ ճիտի	50
Յովհաննէս Օսկինարեան	50
Սարգիս Էլէքճեան	25
Ալի Հաֆըզ	50
Անտրէա Թրիանտաֆիլիտի	500
Եօրկի Քօքինիտի	400
Հաճի Եանի Ինէպէկօղլու	200
Անանա տիկին Տօղրամաճի	25
Պողոսեան	25
Սահակ Լիթմէրճեան	50
Քօլասոյ	25

(Տեղադ)

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր,

Կիլիկեան ընկերութեան Գործադիր ժողովս մեծաւ զոհութեամբ կը ծանուցանէ Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ թէ Պերպերեան բարեհամբաւ վարժարանի սանուց ընկերութիւնը այս անգամ (3) հինգ Օսմ. ոսկւոյ գումար մը նուիրեց ընկերութեանս, ի նպաստ Զէյթունի Կիլիկեան վարժարանին։

Նոյնպէս Նիկոմիդիոյ ազգայինք իրենց մէջ հանգանակութիւն մը բանալով ի նպաստ երից կրթական ընկերութեանց, Կիլիկեան ընկերութեան բաժին (3 ½) երեք ու կէս Օսմ. լիրայի գումար մը ղրկեցին Ժողովոյս։

Գործադիր ժողովս պարտ կը համարի ի դիմաց ընկերութեանս իւր խորին շնորհակալութիւններն յայտնել հրապարակաւ Պերպերեան սանուց ընկերութեան, որ հոմանուն վարժարանի աշակերտներէն բաղկացած ըլլալով, իրենց մանուկ հասակին մէջ ազգասիրական այսպիսի փորձ մը կուտան, որ թէ՛ իրենց, և թէ՛ իրենց ազնիւ դաստիարակ Դէթէոս էֆէնտի Պերպերեանի մեծ պատիւ կը բերէ։

Փափաքելի է որ մայրաքաղաքիս ուրիշ վարժարանաց աշակերտք՝ Պերպերեան սանուց ազնիւ օրինակին հետեւելով՝ ըստ չափու կարողութեան նպաստէին դաստիարակութեան գործին։

Գործադիր ժողովս կը փութայ նաև իւր խորին շնորհակալութիւններն յայտնել Նիկոմիդիոյ ազնիւ ազգայնոց, որք զգալով մեր Հայաստանի եղբարց մէջ կրթութիւն և ուսումն ծաւալելու պէտքն, յօժարակամ նպաստեցին ընկերութեանս, և միւս Հայաստանեաց ընկերութեանս, և միւս Հայաստանեաց

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱ ԷՊԷՍԻ

Տիվէը մուազամանքն գօնկրէյէ տավէթի։

Գօնկրէ միւգաքէրաթը Գօնկրէնին իֆթիմաը

(802 նոմէրօպան գէլմ)

ԷՐՄԷՆԻ ՄԷՍԻԼԷՍԻ

«Զաթէն պէօյիւք չէհիրլէրտէ ջիմիտէն նէյէ միւգթէտիր օլտուգարընը կէօսթէրմէքտէ տիր։ Թէրագգը իւզրէ պուլունան մէքթէպլէրի, միւթէատիտ կազէթալարը, բիսալէլէրի (հանդէս) վէ հաթթա պիր թէսթրօլարը տա վար տրը։ Միւթէպէր էտիպլէրին թէէլիֆաթընը թէրճէմէ իթմիշլէր տիր։ Մէսէլա Մօլիէր, Լէսինկ, Շիլլեր, Շէյքսպիր, Միլթրն, Ցանթէ, Վիգթօր-Հիւկօ, Լամարթին։ Էհասրլ իտարէի մուխթարէ իշլուն (սէլֆ-կօվէրնըմէնթ) Եիւքսէք իգթիտարլար կէօսթէրմիշլէր տիր։ 1856 խաթթը Հիւմայունը յլա ճէմաաթլարա պախշ օլունան ի թիյաղաթան խութիֆատէ իտէրէք, 1860 սէնէսինտէ քէնտի քէնտիլէրինէ պիր գանունը էսասի (սահմանադրութիւն) թանզիմ իթտիրէը վէ հիւքիւմէթը Օսմանլիէէ թաատիգ վէ գապուլ իթտիրմիշլէր։ 140 ազատան իպարէթ օլարագ պիր միլլէթ մէճլիսլէրի օլուպ, պու մէճլիս Սթամպօլտա ագաը իճթիմա իտէր վէ պիլճիւմէ մէսաիլի միլլիյէլէրի հալլ ու թէսվիյէ իյլեր։

«Լէկէր պու չէյլեր էրբօրայա էյի մալիւմ օլմուշ օլա իտի, էրմէնիլէր հիչ օլմազտա քէնտիլէրինտէն բէք ազ լայըգ օլան պազը միլլէթլէր գատար օլսուն թէվէճճիւհաթէ նայիլ օլուրլար իտի։ Պինաէն ալէյհ մէզքիւր միլլէթ մէճլիսի իլգ տէֆա օլարագ էրմէնի միլլէթինին իհթիյաճաթ վէ մէնֆաաթընը սուրէթը ալենիյէտէ էրբօրայա արզ իթմէք իչուն Պերլինէ մուրախասլար իրսալ իթմէէ գարար վերմիշ տիր (.՝)։ Էվվելճէ սէօյլէտիյիմիզ վէճճ իլէ, Մկրտիչ Խրիմեան վէ Խորէն ՆարՊէյ Արքեպիսկոպոսլար մուրախաս ինթիխապ օլունուպ, էրբրայա վէ պատէհու Պերլինէ կիթմիշլէր տիր։

«Պու իքի մէշհուր զաթ էրմէնիսթանին իսլահ ու թանզիմի իչուն պիր լայէհա թէրթիպ իտուպ, գօնկրէ աղալարընա թէվզի իթմիշ, վէ պու լայէհանին սուրէթի օվալրթ էվրագը հավատիտ տէրճ օլունմուշ օլմաղա, չիմտի թէքրար պուրատա տէրճինէ հաճէթ կէօրիւլմէմիշ տիր։

«Մէզքիւր լայէհա մաթլուպ սուրէթատ թանզիմ իտիլմիշ պիր եվրադ իտի իսկ տէ, իլէրուտ կէօրիւլէճէյի վէճճէ գօնկրէ ալնին իճրասընա թէնեզզիլ իթմէտի։

«Գօնկրէնին օն իքինճի իճթիմասընա լօրտ Սալիզպիւրի Այսթէֆանօզ ահտնամէսինին էրմէնիսթանա տայիր օլան 16 ընճը պէնտինին թահթը միւզաքէրէյէ ալնմասընը թէքլիֆ իտուպ տէտի քի, պու պէնտին էրմէնիլէրէ իթա օլունճադ իսլահաթ վէ թանզիմաթա միւթէալլիգ օլան սոն իչ սաթըրլարընը գապուլ իթմէյէ հազը տրը, անճագ Գօնկրէ պէնտը մէզքիւրտէ պուլունան իլգ իչ սաթըրլարընը ֆէսխ իթմէլի տիր, զիրա պու սաթըրլարընն մէալինէ թէվֆիգան Պապը Ալի ըսլահաթը իճրա իթտիքատէն սոնրա, Բուս ասքերի էրմէնիսթանը թախլիյէ իտէճէք տիր։ Էկէր պու թէքլիֆի դապուլ օլունմազտա իտի, Լօրտ Սալիզպիւրի էրմէնիլէրէ ապիր իլէրիւտէ խուսուսի պիր պէնտ թէքլիֆի իտէճէքտի։ Գօնթ Շուվալօֆ միւճատէլէեէ հազըրլանմըշ օլմատըզընատան, պու միւճատէլէ տիկէր պիր իճթիմատ թէէխիր ու թաալիդ օլունմուշ տուր։

«Ան տէօրտունճի իճթիմատ Գօնկրէ Լօրտ Սալիզպիւրինին պիր թէքլիֆինի թահթը միւզաքէրէեէ ալըպ, պու թէքլիֆ միճիպինճէ մէզքիւր 16նճը պէնտին իլգ սաթըրլարը «մէմլէքէթ» քէլիմէսինէ գատար հազֆ օլունարագ չու իպարէ զամմ օլունճադը։ «Պապը Ալի՝ իշտու թէհահիւտունգագիտնա վէ պու թէհահիւտի մէվգիի իճրայէ դօյմագ իչուն լազըմ կէլէն թէտապիր իւզէրինէ ատնամէյի իմզա իտէճէք տիկէր ալթը տէվլէթլէրէ մուախսարէն ուղլաշճադ տրը։»

Լօրտ Սալիզպիւրի իլավէթէն պէյան իթտի քի, էրմէնիլէրին մէնաֆիի մուհաֆազա օլունմուշ տրը, վէ պու թէքլիֆին մագսատի՝ անլէրէ իսլահաթը սէրիա վէ թէրագգիյաթը միւսթագիլէ իւմիտլէրի վիրմէքտէն իպարէթ տիր։

«Դարաթէօտօրի բաշա՝ Պապը Ալինին զաթէն իթթիխաղ իթմիշ օլսուղու թէտապիր հագգընտա Պապը Ալիյէ մալիւմաթ վէրիլմէսինի թալէպ իթմիշ օլմաղա, մէսէլէ կէլէճէք իճթիմաթ թաալիգ օլունմուշ, վէ օ իճթիմատէ լօրտ Սալիսպըրի՝ Ինկիլթէրրա վէ Թիւրքիա մաբախասալարը արասընտա դարարլաշտըրըմըշ օլան ամիտէքի իսլարէյի գօնկրէյէ արզ իթմիշ տիր։ «Պապը Ալի էրմէնիլէրատէն մէսքիւն էյլամատէ իհթիեաճաթը մահալլիյէնին իճապ իթտիկի ըսլահաթ ու թանզիմաթը պիրա թէէխխիւր վիւճուտէ կէթիրմէէ վէ անլէրի ֆիւրալէր վէ Զէրքէսլէր ալէյհինտէ վըզայէ վէ թէէմին իթմէէ թահհիւտ իտէր։ Պապը Ալի պու պապատ իթթիխաղ էյլէտիյի թէտապիրի վագըթ վագըթ տէվլէթլէրէ խապէր վէրէճէք, վէ թէտապիրի մէզքիւրէ տիւէլը միւշարիլէյհիւմիւն թահթը նէզարէթինտէ պուլունճադ տրը։ Մալիւմ օլտուղու վէճճիլէ գօնկրէ պու իպարէյէ մուվաֆֆաք իթտի։»

Իշթէ գօնկրէ Էրմէնիսթան մէսէլէսինի պու սուրէթլէ հալլ ու թէսվիյէ իտուպ, լաքին գըթաթ մէզքիւրէ ահվալը, իշտու ֆասլըն իպթիտասընտա պէյան իթտիկիմիզ վէճճէ, մալիւմ օլան մէրքէզտէ պուլունմազտա օլտուղընը օգույանլարըմըզա արզ ու ֆիքատէ իթտիքտէն սոնրա, Շարգը հէման քիւլլիյէն թէպտիլ ու թաղէրը իտէն մուհարեպէի միւնտէֆիանը թարիխինէ պուրաճգտա խիթամ վերիրիզ։

ԽԻԹԱՄ

գաւառաց բարի օրինակ հանդիսացան։

Ի դիմաց Գործ. Ժողովոյ
Կիլիկեան ընկերութեան
Ատենադպիր Դեր-Ատանպ.
Տ. Աբուէլեան Տ. Հէնդէարդէյենդ.
29 փետր. 80
Կ. Պոլիս
10 Նորատունկեան խան,
Դալաթիա

ԹԻԼԷԿՐԱՖ

Այնտ. Հաղ.

Լոնտրա 13 մարտ

Մէճլիսը մէպուսանտա խարիճիկէ միսթէչարը Մ. Պուրդ քէնտիսինէ իրատ օլունան պիր սիւվալէ ճէվապէն, «մէսէլէի հուտուտիկեի Եունանիսթանին մահալինաէ թէտգիգ իթմէք իւզրէ մուլիթէլիթ պիր գովիսիօնըն թէշքիլի մատատէսի Պէրլին ահտնամէսինին 13 իւնճիւ պէնտի իգթիզասընտան օլուպ, Եունան տէվլէթի մէզքիւր գովիսիօնտա աղապուլունուտրմադ սէլահիյէթինտէն տուր թութուլուր իսէ, տէվլէթը Օսմանիկէ թարաֆընտան տախի մուրախասա թաւնի գապուլ խոլմէմէք ֆիքրինաէ պուլունուլոյօր» տէմիշ տիր։

(Պ. «ոպ»ի նէմ Բէլէրֆէտ)

Բարիզ 13 մարտ

Բուսիա սէֆիրի բրէնս Օրլօֆ մէկուտնէն եագընտա Բէթէրսպուրկա ադրմէթ իտէճէք տիր։

Բէթէրսպուրկ 13 մարտ

Պու կիւնէրտէ դապրթա պէօյիւք չէհիրլէրտէ պիր խայլի նիհիլսթ թէվգիֆ իթմիշ տիր. խուսուսկյէ ֆիէֆ չէհրինէտ մէզքիւր ֆըրգանըն թէրթիպատընը միպէյեին քեաղըզլար թուրմուշ տուր։

ՐԷՍՄԻ

Եարընտան իթիպարէն ասհապընընն Տերսաաաէթ էմրաք գալէմինտէն ալմադա օլուգլարը ֆէրահ վէ ինթիգալ վէ ինչատթ բուխատթ թէսքերէլերի, տէվլայիրը թահսիսկյիյէտէն իտա վէ իմտա օլունաճաղընտան, վէ հեր էմրաքրն մենսուպ օլտուղու թահսիլ տայիրէսի ասհապընա մալիւմ օլաճաղը պէտիհի պուլընճաղընտան, վէ պատէմա վուգու պուլաճաղ մուսատտադ հաճղնամէլերի (սէքէսթրօ) մուգալէլաթ մուհարիրլերի վէ մէհաքիմը նիղամկյէ վէ հուդուդկյէ բուէսասը վէ ֆճբա մէմուրլարը տէվայիրը թահսիլկյէ Տերսաաաէթ չուուպմընա թէպլիղի ճիւմլէնին մալիւմ օրմադ իւզրէ իրան օլունուր։

(Ուղղու իրանը բէմիրին իսպարսինակ պիր մուպազլագ կէօրիւնիրի ճիհէթիէ մէրթիրինն պու պապակ իսպահաթրը պէնբէրիր։)

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՄԱՅԼՍ

ԻՆԹԻՆՕԳՆՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՄ
ՆԿԱՐԱԳԻՐ ՎԱՐՄԱՆՔ
ԵՒ
ՅԱՐԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ

Լուսաբանեալ Կենսագրութեամբը

Թարգմանեաց Ֆրանսերէնէ
Յովսէփ Սրդենեանց և յաւելուածով
Ս. ԷՄԻՐՃԵԱՆ
Երէցուէ ոէպ ուբաբերատ

Այս գրքին առաջին տպագրութիւնը շատոնց սպառած ըլլալով՝ երկրորդ անգամ տպուած է սրբագրուած և փոքր ինչ յաւելեալ։ Գիրքը կը բաղկանայ 568 ութածալ երեսներէ և կազմուած է։ Գինն է 12 ղրուշ ալ ծալթ. կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

բայց կեդրոնատեղին է, Եէնի—ճամի, Զիլինկիր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան դրատունը։ Ցասնէն աւելի օրինակներ առնողներուն հարիւրին տասը զեղչ կըլլայ այդ սեղը։ Նոյն թարգմանչին առաջադասնոնէն ալ կը գտնուի մի եւ նոյն գրավաճառաց քով, գին 3 ղուրուշ արծաթ։ 4—2

ՐՆՆԱԿԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Ըստ Նորագոյն Պատմագրաց, Լեզուաբանական և Բանասիրական գիտութեանց

Հ. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ՄԱՍՆ Ա.
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

Կը ծախուի Գալաֆեան գրատունը։
Գին 1 արծաթ մէճիտ։ 15—8

ԻԼԱՆԱԹ

ՏՕԳԹՕՐ
ՏԱՏՐԵԱՆ

Տօգթօրը մուսաֆիէյի Թարրա պաշը ճատտէսինէ իդամէթի իթմէքտէ պուլունտուզու հալտե, պու քէրրէ Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի ճատտէսի վէ Թարրա պաշը քէօչսինէ-քի Համակաբինկերութիւնու գաղինսուսնուն գարշրսընտաքի 31 նուսէրօլու խանէյէ նագլը մէքեան իլէտայինի բաղպէյմու մուշթերիլերինէ իլան իտէր։

Մուսաֆիէյի տօգթօր հէր բէնչէնպէ վէ բաղար կիւնլերի սապահան ադշամա գատար վէ սայիր կիւնլէր ադշամ սապահ մէզքիւր խանէտէ իսանթալարը գապուլ իտէճէյի կիպի, բէնչէնպէ կիւնլերի տախի ֆագըրլարը մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր.

Տօգթօր Տատրեան էֆէնտի հէր տիւրլու խասթալըղա պագտըղը կիպի վէ լավըթալըդ վէ գասըն խասթէրիքլերինի տախի թէտավի էյլէր։

ՏՕԳԹՕՐ
ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

Տօգթօրու մուսաֆիէյի, սապզգը վէճեմ իւզրէ, եարընը ֆիրէնկի վէ պէլ սօուգլուղու, վէ ուսմուտ ալէմթը թէնասիլկյէտէ (Ծննդական դորձարանաց վերաբերեալ), վէ իտրար նօլլարընա տայիր խասթալըգլարա տուլար օլանարրն էմրի թէտավիլերի իչուն, հեր կիւն սապահ տէօրթտէն օնա գատար։ Պաղչէ դարուսանտա Համիտիյէ թիւրպէսի որրասընտա վագը 32 նուսէրօլու Սինապեան վիլէն էֆ. էճզահանէսինտէ, վէ բաղար կիւնլերի տախի, Պէյօղլուտա Սագըզ Ագաճը ճատտէսինտէ վագը 17 նուսէրօլու քէնտի իսանէսինտէ, քէյֆիպղլերի գապուլ իմմէքտէ տիր։

10—6

Պաղչէ դարուսանտա էմթատ էկսմրիյիւ դարշրսընտա քեսյին 17 նուսէրօլու արտկյ մաղազասընտա ատթիէքի թարիխտէ իթիպարէն հեր նէվ էշեան թիւճճարիյէ գապուլ օլունճաղը կիպի, արտկյի մէզքիւրկյէ էշեա վաղ իսէճէք օլանարան խթէյէնկերէ էշեասընա նեսպէթէն գարգէն ադճէ տախի մէրկէճէյի իլան օլունուր։ 60—10

1880 փետր. 13 Պ. Բ. Ինվէան

Թոբխանէի ամիրէ իտարսինակ քեսյին Զէյթուն-Պուրնու Գապրիգամի հիւմայունանտա մէվճութ օլուպ սաթրլաճաղը վէ ինտ էյ միզայէտ թարսիկի թարաֆընտան 2080 ատէտ եիւզլիք Օսմանը ալթունու ալկա վիրիտկյի յուգատատմա պիտ ատֆամ կագէթարը տատթաը իլէ իլան վէ իչէ օլունմուշ օլան տէօքիմանէ ճիւրուհունուն պէտէլի թարիպին քէնտի համինա օլարագ եէրինտէ պուլունան վէ գէմանը թէս-

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH
AND MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նոյ Լիմիթըտ վէ Էտինպուրկ Եանկը Սիկուրթա Քոմփանիասը.

Ասըլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	2,000,000
Լիսէնսիչ սերմայէ	250,000	
Եանկըն չիւպէսինտէն հասըլ օլան իսթիհաթ ազճէսի	1,082,768	1,332,768
Եանկըն չիւպէսինտէն օլան հասըլաթը սէնէվիյէսի		916,646

NORTHERN
ASSURANC CONPANY

ՆՕՐԹԸՐՆ

Նոր Լիմիթըտ Եանկը Էտ Էտինպուրկ Քոմփանիասը.

Ասըլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	3,000,000
Լիսէնսիչ սերմայէ	150,000	
Եանկըն վէ էմր չիւպէսինտէն հասըլ օլան իսթիհաթ	2,092,000	2,242,000
Եանկըն չիւպէսինտէն իրատ սէնէվիսի		403,000

Պուրտէյէ իյէ սիկուրթա քոմփանիաներընը պէրտէն ատէնտիսատա պուլունան, Եանկը սիկուրթա էլան, Դունեդինէրէ Ռեսիկերը ըստըմ իրտ օլունան գոմփանիաներընը էլանընա գոսատրատ էվ գիէր օլունան քոմփանիաներ տահ ինդիրտէրէ տահ ինդիրտէ, սիկուրթա ինդիրտէրէ ենդիրտէրէ գիլ ինդիրտ սիկուրթա ինդիրտէ օլտուրտուրտը էվ էնրա օլունան ռիսքերը ապանդիրտէ բիր ազ իշ էնթրատա էքսիկտարը պուլունուրտուրտա պէր պիր էվճէկ ատրզէ, Պէյօղլու-ի Ղալատա-ի Սոնդուզ-ի Գիլշը-ի տէօյլէրտէ։ Ինդիրտիլէն ենդիրտէն սիկուրթա էտիլէճէյի էվ ֆէյտա-ի ատրզէ հարգընտա մաքսիմում ալտը ինդիրտիլէրի Ղալատա Ռեսքիրթ-պուշուրտիսիյէն խանընտա գէնիվ պոտո տէօշիրտիրտ Ցոնատէրօլու մաղազասը գիրտանտի էյլէմտիրտ լուգզ նէլտիյէ ինիրտ օլունուր։

Մէզքիւր գոմփանիաներն ատէնթ օսը
ՃՕՀՆ ԲՈՒՌԻ.
Վէ ուսմուրու մէսաֆիհլիկ մէմուր
ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԷՔՈՐԵԱ.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆՕՆԻՄ ՃԻՐՔԻԹԻ

Սերմայէ . . . . . 100,000,000 ֆրանգ.
Լիսա օլունան . . . . . 50,000,000 »
Իսթիհաթ սանտարզընտա մէվճուտ 24,176,288 » 29 սանթիմ

ՄԱԳԱԶԻՆԱՐԸ

ԼԻՕՆ	Ս. ԲԷԹԲԻՍՊՈՐԿ
ԲԱՐԻՍ	ՄԱՏՐԻՏ
ՄԱՐՍԻԼԻԱ	ԺԸՆԷՎ
ԼՕՆՏՐԱ	ԻՄԿԷՆՏԷՐԻԷ
ՎԻԷՆՆԱ	ՄԸՍԸՐ

Վէ ասյրը պիր չօգ պէլէտէրտէ.

Գրէտի Լիօնէ պիլճիսմէ պանգա մուամէլէտէրինի տէր իւհատ իտէր։
Լսհամ իւզերինէ, իգրազ իտէր. (Էօտիւնճ վերիր)։
Լսհամ բէհին ալարագ հիսապը ճարի ալար։
Ֆրանսայա վէ սայրը էճնէպի մէմլէքէթլերինէ բօլիցա քէշիտ իտէր։
Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ իթիմատնամէլեր վերիր։
Պօրսա իշլերի իչուն վերիլէն էմրլերի իճրա իտէր։
Լսհամ հրթիլ իտէր։
Թէպիմ օլան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգապիլինտէ չէբայիթի մալիւմ իլէ պօնօլար վերիր։
Մանդալատի մաֆրը (իտարէսի). — Ն. 10 Մէրթէպանի սօգաղը. — Եագուպ խան Ղալաթատա։

ՍԱՐԲԱՖԻՅԷ

ԷՎԼԻՕԱ ՊՕՐՍԱՆԸ

Լօնտրա, 12 Մարտ

Ինկիլ. էսնամը Ինկ. Էիր.	97- 7/8
Օսմ. էսնամը աչըլար	10- 1/2
» » գաբանտը	10- 3/4
Իսթիգրազ 65	11- 5/8
» 69	11- 5/8
» 71	–
» 72	18- 3/8
» 73	10- 3/8
Օսմանլը պանգասը	11- 5/8
Մըսրը տուլյու. մութա հրտէ	55- 5/16
» իսթիխկամը	84 -3/4
Բուսիա իսթիգրազը	84- 7/8
Գամպիո Բարիզ 6 այ վատէ	–

Փարիզ, 12 Մարտ

Ֆրանս. էսն. 3 % ֆր.	84-72 1/16
» » 5 գրօնատուզ	116 60
Օսմ. էսնամը աչըլար	10-37 1/2
» » գաբանտը	10-62 1/2
Իսթիգրազ 65 ֆր.	–
» 69	58-
» 73	54-
Մըսրը ֆոնտ. մութա հրտէ	278-75
Գրէտի Լիօնէ	926-25
Օսմանլը պանգասը	544-37 1/2
Բուսիկի չըմենտրֆէրի	37-50
Իթալիա էսնամը	81 45
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վատէ	25-28

Վիէննա, 13 Մարտ

Ազիո ֆիլորին	–
Բուսիկի չըմենտրֆէրի	17-20

ԳԱՂԹԱԳԻՏ ՊՕՐՍԱՆԸ

Էսն. ում. տիւն ադշ. գաբ.	11-20
Պու սապահ աչըլար	11-22
Իսթիգ. 63 (Մութէն) 6 % ֆ.	58- 5
» 65 » 6 % ֆ.	59-
» 69 (Բինար) 6	59-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզոր)	18-50
» 73 6 % ֆ.	52-
Բուսիկի չըմենտրֆէր 3	36-50
Ազճէ ֆիյրի 1/4	9-
Ըրբօր Դ.բ.	00-
Հավալէսիզ »	19-20

ԳԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ֆէնէրալ	3-36
Ոտամպոլ պանգասը	6-45
Ոսմանիէ ժէնէրալ	4-45
Թրամվայ	3-60

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրչան	Դ.բ. Փր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	106-25
Մէթալիք »	220-
Պէյլիք »	210-
Գազըր »	650-
Գայմէ »	1250-
Ինկիլիզ լիրասը	110- 5
Ֆրանսզզ ալթունու	87-20
Փոլ	90- 5
Գրիմիզ ալթունու	51-30
Գարաչն գայմէ	8-65